

Pohjois-Suomi

Aluehallintovirasto
Opetus- ja kulttuuritoimi

Lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan tarkoitettun valtionavustuksen käyttö Kainuun ja Pohjois- Pohjanmaan maakunnissa vuonna 2013

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto / Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualue / Nuorisotoimi

19.11.2014

Sisältö

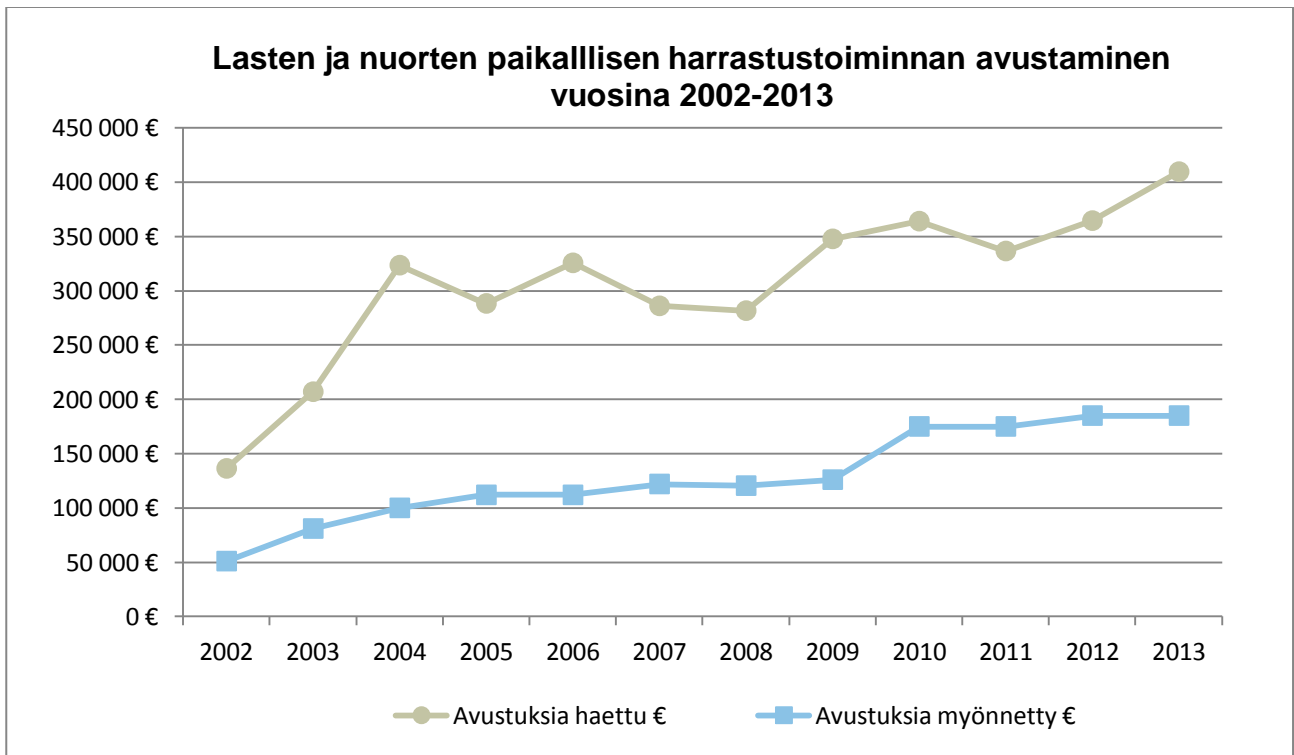
1. TOTEUTUNUT HARRASTUSTOIMINTA VUONNA 2013	- 3 -
2. AVUSTUKSEN SAAJAT	- 4 -
2.1 Harrastustoiminnassa mukana olevien lukumäärä.....	- 5 -
2.2 Avustuksen saajat	- 6 -
2.3 Toiminnan alueellisuus.....	- 7 -
3. KERHOTOIMINNAN SISÄLTÖ.....	- 8 -
4. TILISELVITYS	- 11 -

1. TOTEUTUNUT HARRASTUSTOIMINTA VUONNA 2013

Vuodesta 1999 alkaen valtion talousarvioon on varattu harkinnanvarainen määräraha lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan. Aluksi Oulun lääninhallitus, vuosina 2010 - 2013 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY- keskus) ja vuoden 2014 alusta Pohjois-Suomen aluehallintoviraston nuorisotoimi on jakanut määrärahan edelleen Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kerhotoiminnan järjestäjille.

Tässä raportissa selvitetään vuoden 2013 harrastustoiminnan valtionavustuksen käyttöä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa. Raportissa myös verrataan joitakin tietoja aikaisempien vuosien tietoihin. Tämän raportin tiedot on kerätty vuonna 2014 lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan valtionavustusta saaneiden tiliselvitys- ja toimintaraporteista, jotka tuli palauttaa 31.7.2014 mennessä.

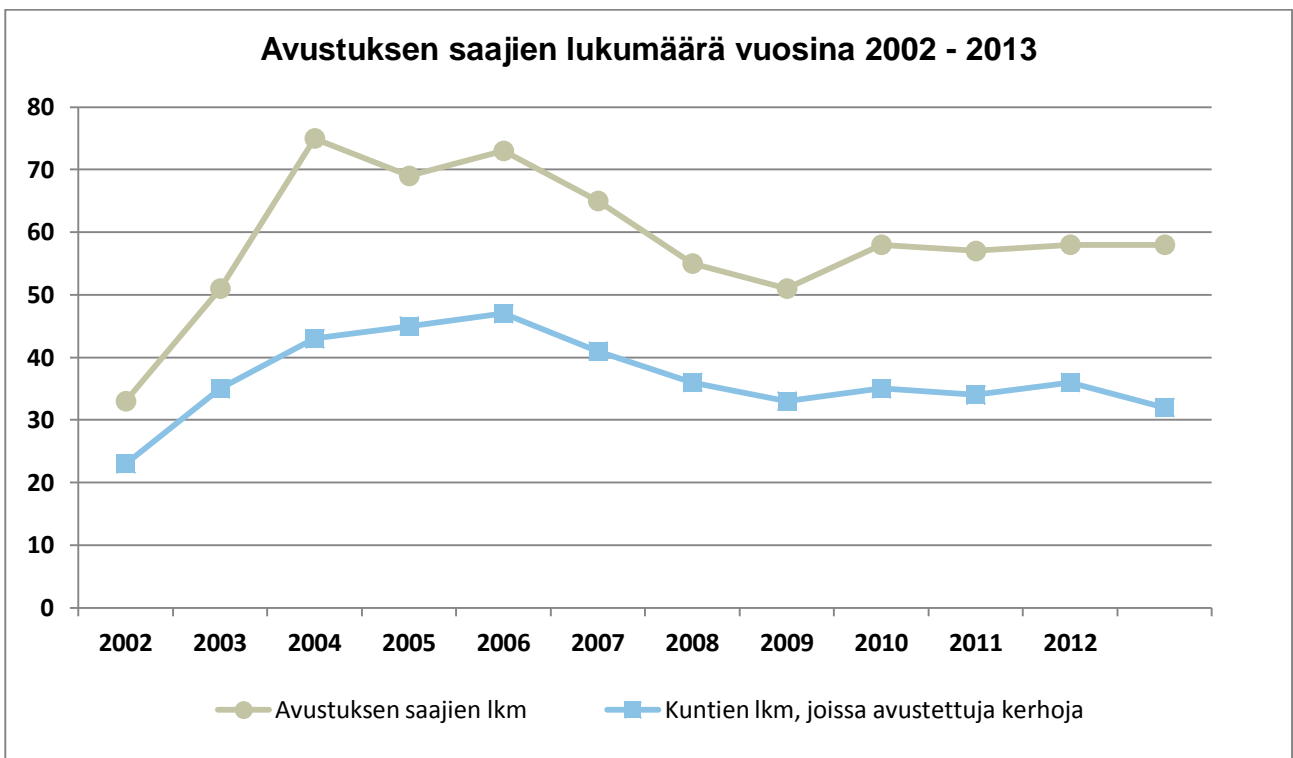
Yhteenlaskettu avustusten hakusumma on ollut useana vuonna 350 000 euron paikkeilla, mutta nousi vuonna 2013 vähän vajaaseen 410 000 euroon (Kuva 1.). Myönnetty avustussumma ei noussut vaan on pysytellyt 175 000 – 185 000 eurossa viimeiset neljä vuotta.

Kuva 1. Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustuksen haettu ja myönnetty euromäärä 2002 – 2013

2. AVUSTUKSEN SAAJAT

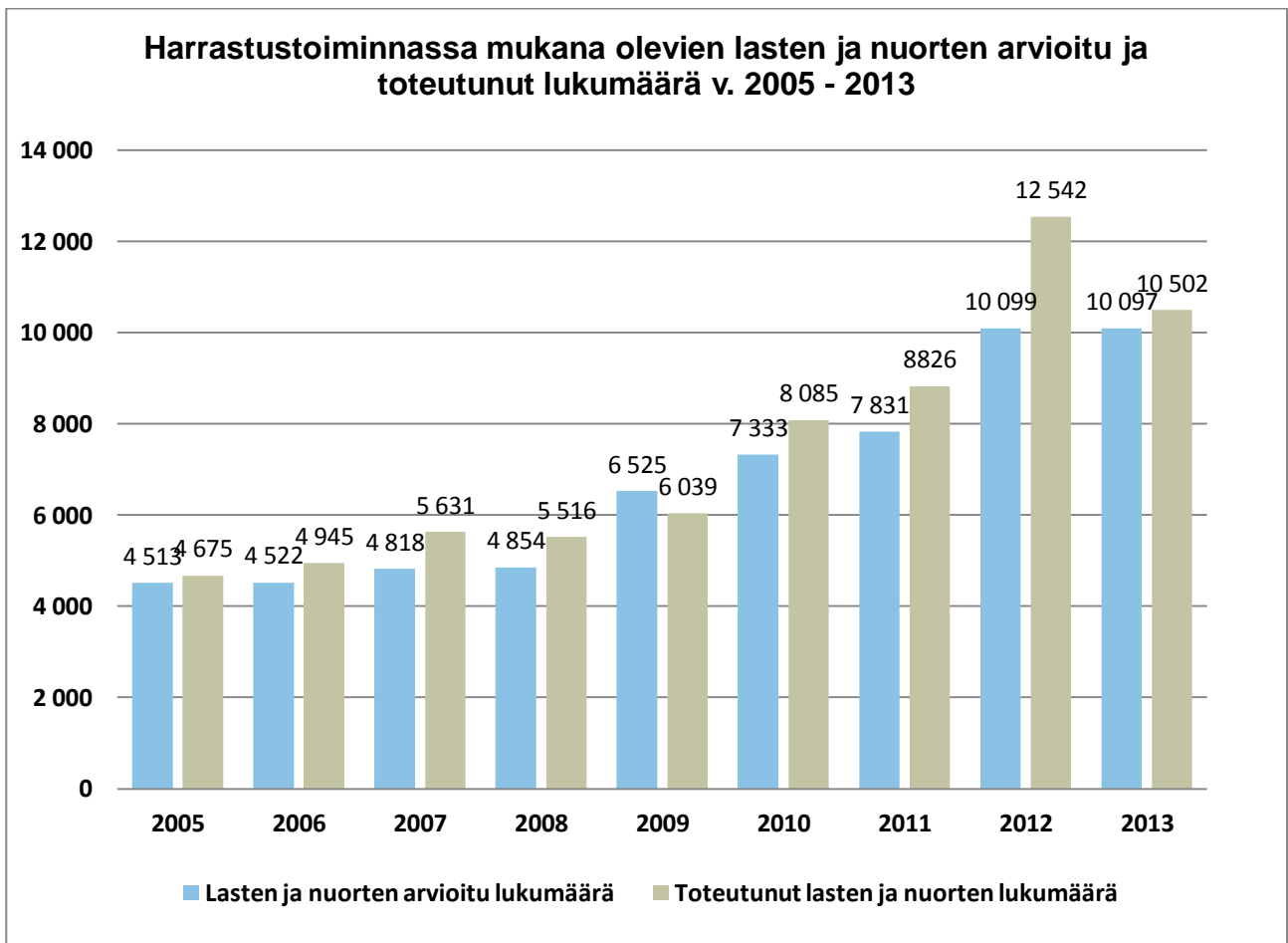
Vuonna 2013 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus teki 59 myönteistä lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan valtionavustuspäätöstä (Kuva 2.). Määrä on pysynyt samana viimeiset neljä vuotta. Avustusta saaneiden kuntien määrä laski edellisvuodesta, mikä selittyy vuoden 2013 alussa tapahtuneilla kuntaliitoksilla, minkä seurauksena alueen kuntien määrä laski viidellä.

Kuva 2. Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustuksen saajien lukumäärä 2002 – 2013

2.1 Harrastustoiminnassa mukana olevien lukumäärä

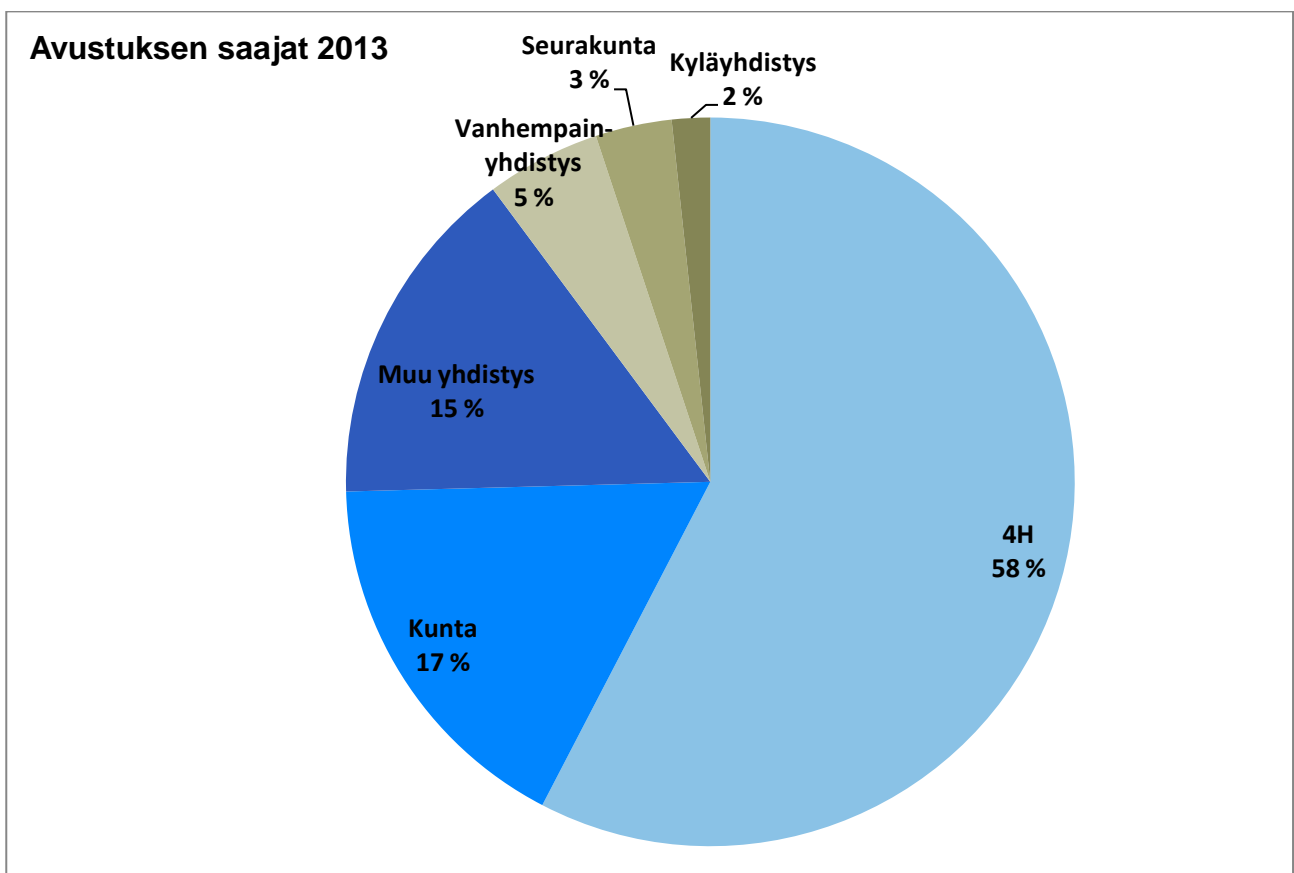
Vuonna 2013 harrastustoimintaan osallistuneiden lasten ja nuorten määrä laski 2 040 henkilöllä vuoden 2012 huippuluvuista (Kuva 3.). Arviot toimintaan osallistuvien määristä valtionavustusten jättöhetkellä ovat olleet useana vuonna toteumia alhaisempia. Vuonna 2013 erotus oli 405 henkeä. Tyttöjä on perinteisesti ollut kerhoissa hieman poikia enemmän ja niin oli myös vuonna 2013, jolloin tyttöjen osuus oli 53 %. Leiripäivätoimintaa järjesti 44 % avustusta saaneista. Leiripäiviä oli yhteensä 293 ja ne keräsivät 1 583 osallistujaa.

Kuva 3. Harrastustoimintaan (ml. leiripäivät) osallistuneiden lasten ja nuorten arvioitu ja toteutunut lukumäärä vuosina 2005 – 2013

2.2 Avustuksen saajat

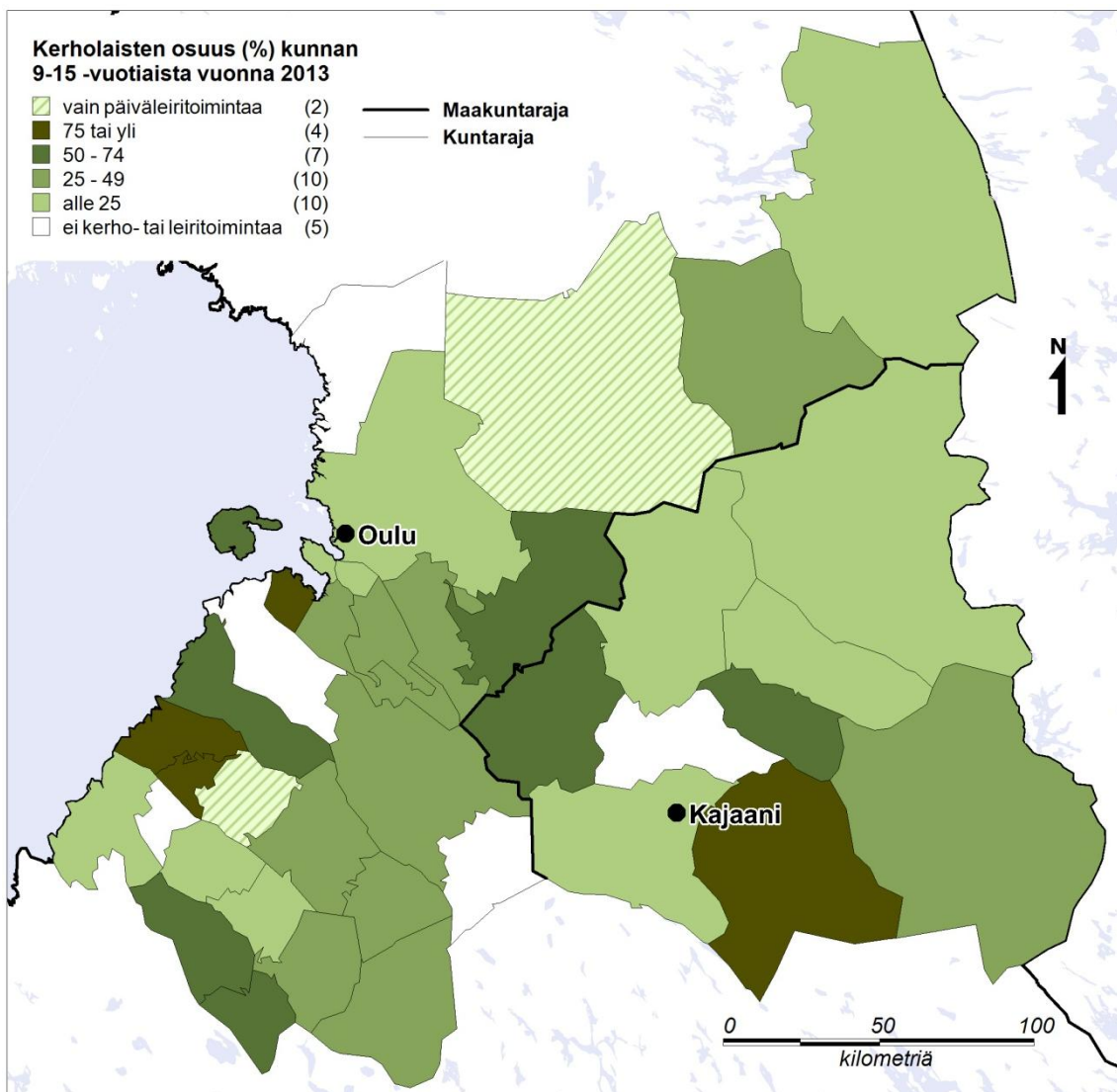
4H-yhdistykset olivat edelleen selvästi suurin harrastustoiminnan avustuksen saajaryhmä Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla, vaikka niiden osuus laski kuudella prosenttiyksiköllä edellisvuodesta (Kuva 4.). Kunnat olivat toiseksi yleisin avustuksen saajaryhmä ja niiden osuus on pysynyt samana viimeiset kolme vuotta. Avustusten saajissa oli kaksi seurakuntaa. Muiden kuin kylä- ja vanhempainyhdistysten osuus nousi kolmella prosenttiyksiköllä. Luokkaan "muu yhdistys" kuuluivat vuonna 2013 kolme urheiluseuraa, luonnonsuojeluyhdistys, monikulttuurinen yhdistys, yleishyödyllinen ihmisten hyvinvointia tukeva yhdistys sekä kolme muuta lapsia ja nuoria tukevaa yhdistystä.

Kuva 4. Avustuksen saajaryhmät vuonna 2013

2.3 Toiminnan alueellisuus

Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla iltapäiväkerhotoiminnan järjestäminen on ollut aina melko kattavaa. Vuonna 2013 vain viidessä alueen kunnassa ei ollut valtionavustuksella järjestettyä toimintaa (Kuva 5.). Pudasjärvellä ja Oulaisissa avustus käytettiin leiripäivätoimintaan. Uutena kerhotoimintaa järjesti Siikalatva. Yli-li tuli osaksi kerhotoimintaa liittyttyään Oulun kaupunkiin. Valtionavustuksella tuettu kerhotoiminta lakkautettiin Siikajoella ja Alavieskassa. Iissä, Paltamossa ja Pyhännällä toimintaa ei ole valtionavustuksella järjestetty viiteen vuoteen. Kerhotoimintaan osallistuvien osuus kunnan 9-15 -vuotiaista oli yli 50 % 11 kunnassa. Tässä tulee kuitenkin huomioida se, että sama lapsi tai nuori on voinut tulla lasketuksi tilastoihin useamman kerran, jos hän on osallistunut useampaan kuin yhteen kerhoon. Kartta voi sen takia antaa todellisuutta hieman positiivisemmän kuvan toiminnan kattavuudesta kunnissa.

Kuva 5. Kerhotoiminnan alueellisuus vuonna 2013

3. KERHOTOIMINNAN SISÄLTÖ

Kerhoissa opetellaan perinteisesti sosiaalisia taitoja, suvaitsevaisuutta, käden- ja arjen taitoja sekä harrastetaan liikuntaa. Toiminta on kuitenkin ollut hyvin monipuolista kielikerhoista näytelmäkerhoihin. Tarkoitus on pitää kerhot matalan kynnyksen harrastuksina ilman suuria osanottajamaksuja tai velvoitteita kuulua yhdistykseen.

Kerhotoiminnan osuuksissa ei ole merkittäviä muutoksia vuoteen 2012 verrattuna. Valtionavustuksella toteutettiin kaikkiaan 574 kerhoa, mikä on 26 kerhoa vähemmän kuin edellisvuonna. Liikunta- ja monitoimikerhot kilpailevat perinteisesti suosituimman kerhomuodon tittelistä ja vuonna 2013 voiton vei liikunta-kerhot 30 % osuudellaan (Kuva 6.). Kolmanneksi suosituin kerhomuoto oli kotitalouskerhot.

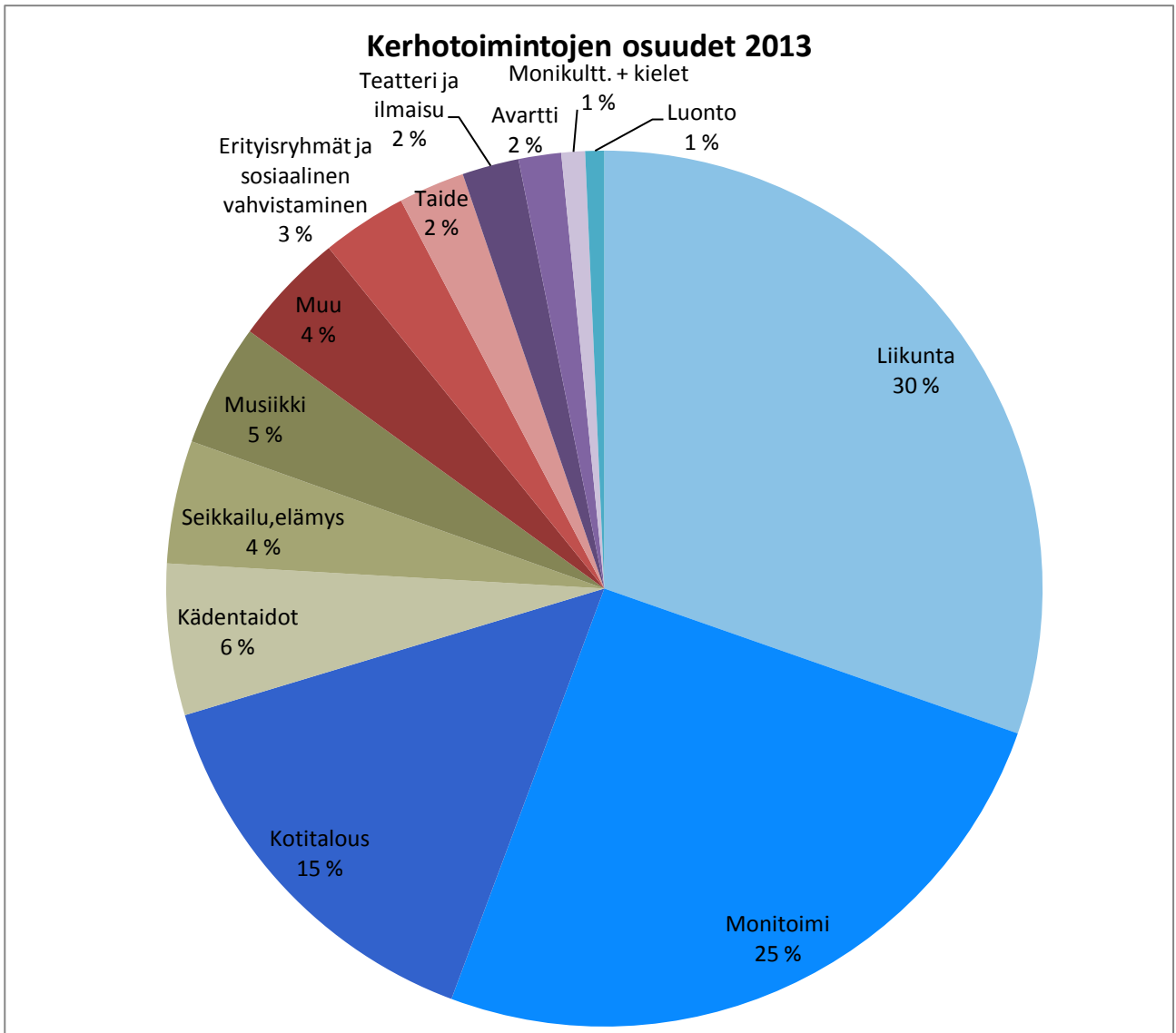
Liikunta-, seikkailu- ja elämys- sekä musiikkikerhot ovat hieman lisänneet osuuttaan kaikista kerhoista. Monitoimi-, kädentaito- ja luontokerhojen sekä luokkaan muu kuuluvien kerhojen osuudet ovat puolestaan hieman laskeneet. Muu -luokkaan kuuluvissa kerhoissa oli etenkin erilaisia eläinkerhoja, kuten heppa- ja lemmikkikerhoja, mutta myös sirkuskerho, verkko- ja konsolipelaamiseen keskittyvä kerho sekä tuunaus- ja remppakerho.

Erot edellisvuoteen tulevat selvemmin esille kerhomääriä ja osallistujamääriä kerhoa kohden vertailtaessa. Liikunta- ja monitoimikerhoja järjestettiin määrällisesti eniten ja molemmissa oli keskimääräinen kävijämäärä kerhoa kohden kutakuinkin sama (Kuva 7.). Kävijämäärä kerhoa kohden nousi eniten monikulttuurisuus- ja kielet sekä musiikkikerhoissa. Musiikkikerhojen määrä kaksinkertaistui ja kävijämäärä nousi 90:stä 530 lapseen ja nuoreen. Tämä näkyy suurena osanottajamääränä kerhoa kohden. Monikulttuurisuus- ja kielet -kerhoja oli vuonna 2013 vain viisi, mutta kuitenkin neljä enemmän kuin edellisvuonna ja osallistuvien lasten määrä kerhoa kohden nousi neljästä 18:sta. Seikkailu- ja elämyskerhojen määrä nousi edellisvuodesta 16 kerholla, mikä tuli tarpeeseen sillä kyseisissä kerhossa käyvien lasten määrä nousi 260:stä 580:een.

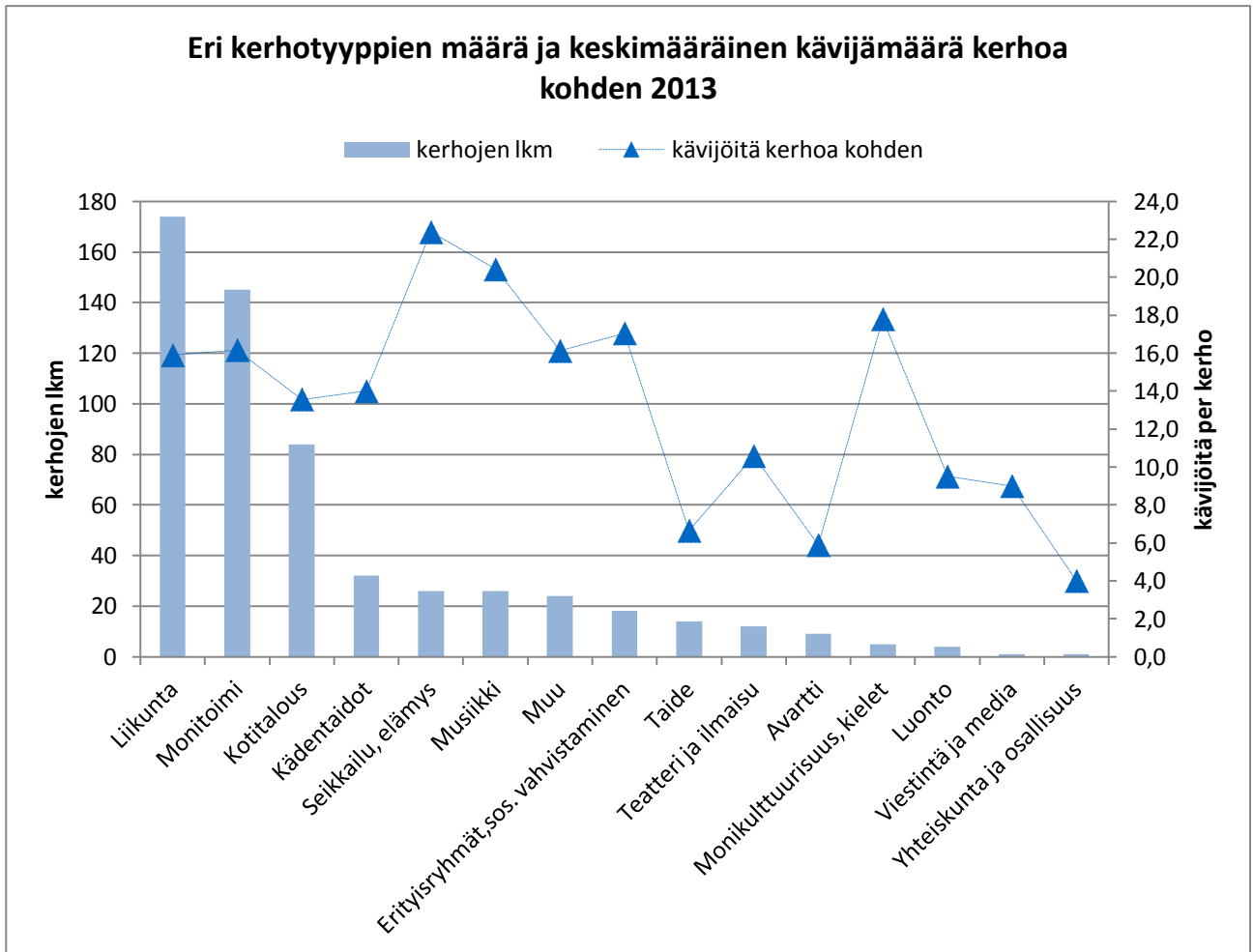
Erytisryhmät ja sosiaalinen vahvistaminen -kerhoista yksitoista kahdeksastatoista järjestettiin yhden kerhotoimijan toimesta, muutoin kerhot olivat harvinaisia. Yhteiskunta ja osallisuus -kerhojen määrä ja osallistujamäärä romahtivat. Edellisvuonna kerhoja järjestettiin vielä viisi, jotka keräsivät 125 osallistujaa. Kädentaito-kerhojen määrä laski 46:sta 32:een ja osallistujien määrä laski reilulla 300 henkilöllä. Myös luontokerhojen määrä laski reippaasti, sillä edellisvuonna niitä järjestettiin vielä 19 kappaletta ja ne keräsivät 156 osanottajaa. Tietotekniikka-kerhoja ei järjestetty enää yhtään.

On kerhoja, joissa pienet ryhmäkoot voivat olla tarpeen kerhon toiminnan kannalta kuten Avartti -kerhot. Toisaalta on kerhoja joissa suurempikin ryhmäkoko on mahdollista. Kuitenkin pitäisi pystyä ennakoimaan kysyntää niin, etteivät ryhmäkoot kasva liian suuriksi. Kerhotoiminnassa olisi hyvä pystyä joustamaan niin, että kerhoja joille kysyntää on, voidaan pitää suunniteltua useampi ja toisaalta kysynnän puutteessa kerhoja ei väkisin koeteta ylläpitää. Kerhoja suunniteltaessa pitää kuunnella lasten ja nuorten toiveita ja markkinoinnissa käyttää väyliä, jotka tavoittavat heidät.

Kuva 6. Kerhojen osuudet toimintamuodoittain vuonna 2013

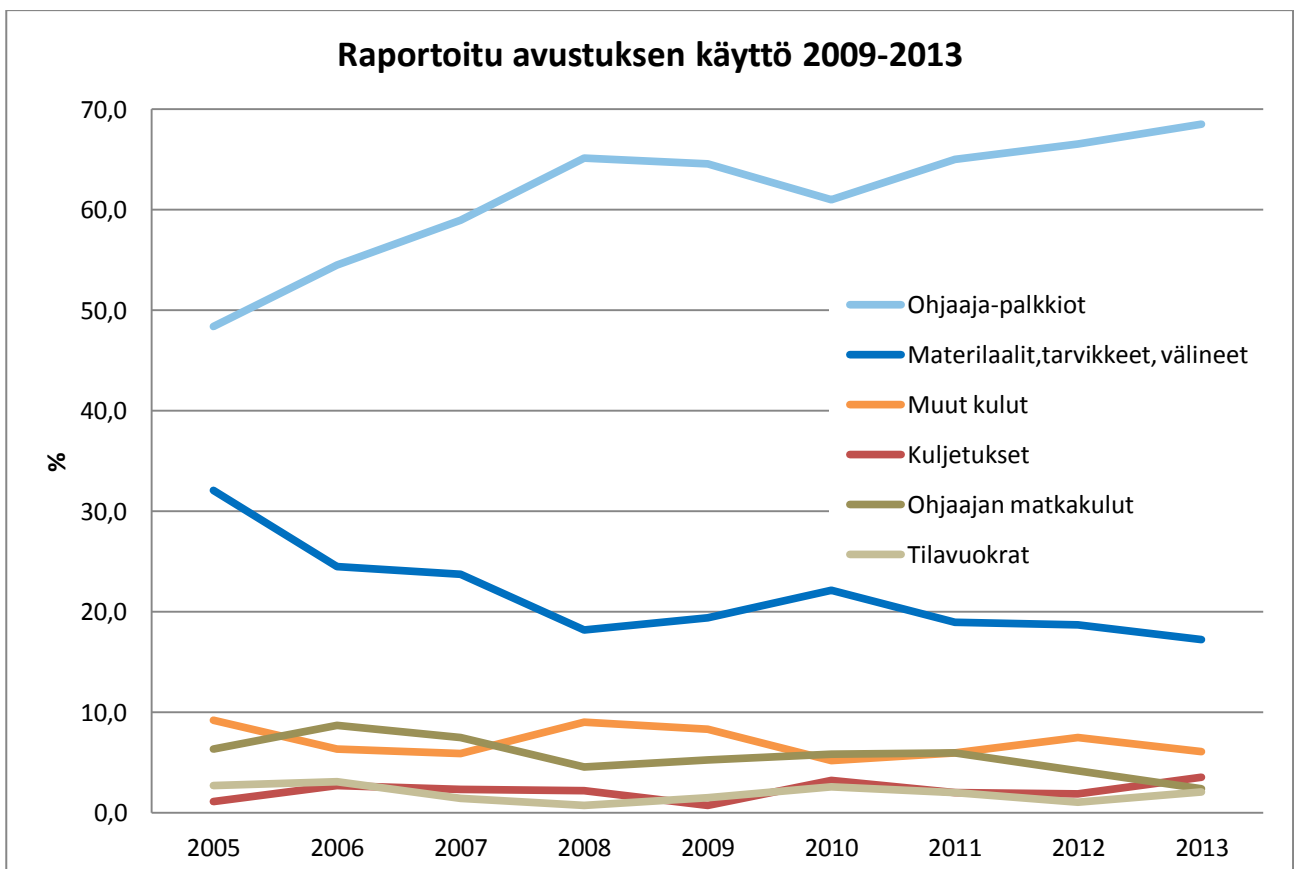

Kuva 7. Kerhojen määrät ja kävijämäärät kerhoa kohden eri tuomintamuodoittain vuonna 2013

4. TILISELVITYS

Vuonna 2013 Pohjois-Pohjanmaan ELY- keskus jakoi 185 000 euroa harkinnanvaraista valtionavustusta lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan. Valtionavustuslain mukaan valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttämää vaan kerhotoiminnan järjestäjällä on oltava omarahoitusosuus. Vuonna 2013 kerhotoiminnan kokonaiskustannukset olivat 501 593, noin 6 000 € vähemmän kuin edellisellä vuonna, omarahoitusosuuden ollessa 23 %. Vuodesta 2010 omarahoituksen osuus on vaihdellut keskimäärin 15 – 28 % välillä, ja valtionavustus on kattanut toiminnasta keskimäärin 30 – 37 %.

Ylivoimaisesti suurimmat kerhotoiminnasta aiheutuneet kulut olivat ohjaajapalkkiot, joiden osuus kokonaiskustannuksista on kasvanut tasaisesti vuodesta 2010 ollen nyt 67 % (Kuva 8.). Seuraavaksi eniten rahaa kului materiaaleihin, tarvikkeisiin ja välineisiin, joiden osuus on puolestaan hitaassa laskusuunnassa. Muissa kuluissa tapahtuu pientä aaltoilua vuosien välillä, mutta selvää trendiä ei ole havaittavissa ja osuudet pysyvät alle 10 prosentissa. Varsinkin sivukylillä kerhotoimintaa järjestävät joutuivat varautumaan ohjaajien matkakuluihin ja kuljetuksiin.

Kuva 8. Raportoitu avustuksen käyttö vuosina 2009 – 2013 (muut kulut sis. välipalat ja ateriat, ohjaajan koulutuskulut, muut mahdolliset kulut esim. vakuutusmaksut)